

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB
1952

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

1952

*With Summaries in English
Mit deutschen Zusammenfassungen*

UNIVERSITETSFORLAGET I AARHUS
1952

Forside: Stabelhøje ved Agri på Mols

Redaktion:
P. V. GLOB

Copyright 1952
by
Jysk Arkæologisk Selskab

Printed in Denmark
by
Aarhus Stiftsbogtrykkerie A/S

Clicheer:
Hammerschmidt — Århus

Jysk Arkæologisk Selskab

satte dette Kuml

for

THERKEL MATHIASSEN

på 60-årsdagen

5. IX. 52

og gav det følgende

INDHOLD

<i>Johannes Brøndsted: Forord</i>	6
<i>Mogens Ørsnes-Christensen: En gravhøj i Sevel sogn</i>	9
<i>Elise Thorvildsen: Menneskeofringer i oldtiden</i>	32
<i>Anders Kragh: Stenalderens flintteknik</i>	49
<i>Sigvard Skov: Et middelalderligt skibsfund</i>	65
<i>Hans Norling-Christensen: Gravfund fra Borritshoved</i>	84
<i>P. J. Riis: En jydsk antiksamling</i>	93
<i>S. Vestergaard Nielsen: Stendyngegrave fra jættestuetid</i>	109
<i>Peter Riismøller: Frøya fra Rebild</i>	119
<i>Joachim Werner: Nørrejske bronzebælter fra jernalderen</i> ...	133
<i>Harald Andersen: Fra tomten af en sløjfet høj</i>	144
<i>C. G. Schultz: Jellingebægeret — vor ældste kristne kalk?</i> ...	187
<i>Harald Andersen: Vinterudgravning i Braa</i>	199
<i>Jysk Arkæologisk Selskab</i>	206

Fig. 1. Rester af enstensætning omkring Borritshovedgraven.
Remains of a stone setting round the Borritshoved grave.

GRAVFUND FRA BORRITSHOVED MED ROMERSKE GLAS OG BRONZEKAR

AF HANS NORLING-CHRISTENSEN

Romernes Handel med Nordboerne udvikledes stærkt i 1. Aarhundrede e. Kr. og fortsatte støt og solidt til ind i 5. Aarh. Blandt de Varer, som vel har tiltalt Nordboerne mest, hører Glassene, der kendes fra rige Gravfund. Bekendt er saaledes den høje, facetslebne Pokal fra Juellinge, de prægtige blaa Skaale fundet i Espe, samt de malede Glasbægre fra Himlingøje og Nordrup med farverige Billeder af Gladiatører og Vilddyr. Mens de ældre Glas hidrører fra Værksteder i Italien og muligvis Alexandria, Oldtidens berømte Centrum for Fremstilling af finere Glasvarer, saa stammer en Del af de yngre Glas fra provincialromerske Glashytter i Rhinegnene, ligesom enkelte Glas maa antages at være udgaaet fra Værksteder i Belgien og Nordfrankrig.

Glassene i det Fund, der nedenfor skal omtales, kan med god Grund antages at være udgaaet fra et rhinsk Glasværksted, og herfra er det saa

engang omkr. Aar 200 e. Kr. eksporteret nordpaa sammen med andre romerske Industriprodukter for at gøre Tjeneste hos en rig Nordbo, der holdt af at se Drikken funkle og give sin Farve til det sælsomt gennem-sigtige Bæger af kostbart Glas.

Det var under Markarbejde, dette nye Fund dukkede op. Man var stødt paa en større Stenlægning, som skulde fjernes, men inden dette skete, foretog Konservator Knud Thorvildsen en Undersøgelse paa Stedet for Nationalmuseet¹).

Stenene, der gav Anledning til Undersøgelsen, viste sig efter Afdækningen at danne en cirkelrund Stenkrans ca. 11 m i Diameter og inden for hvilken der laa en tæt Stenpakning af svære Sten i et enkelt Lag

Fig. 2. Borritshovedgraven. I forgrunden de tre glasbægre, i midten fingerringen af guld.
The Borritshoved grave. In the foreground the three glass cups, in the middle the gold finger ring.

(Fig. 1). Saavel Stenkrans som Stenpakning var stærkt forstyrret, men det er ikke givet, at Stenpakningen er gaaet ind over Anlæggets Midtparti, ej heller at der har været en Gravhøj. Paa en Del af saavel Stenkransens som Stenpakningens Sten iagttoges skaalformede Fordybninger.

Under Stenene fandtes intet af Interesse, men da Muldjorden blev bortgravet i Anlæggets Midte, saas der 1 m vest for Centrum et skarpt aftegnet Fyldskifte, der viste sig at hidrøre fra en NNØ-SSV orienteret Skeletgrav, 3,50 m lang og 1,75 m bred og kantet med større Sten (Fig. 2).

Paa Gravens Bund, der laa 1 m dybt i Undergrundens Ler, saas tydelige Rester af en Trækiste, og direkte paa Trælaget laa Oldsagerne. 0,25 m fra Gravens Sydende og op mod dens østlige Langside stod tre Glasbægre (Fig. 3) tæt op til hinanden i Retning N-S, det mindste Bæger længst mod Syd, det største i Midten. Alle Bægrene vendte Mundingen opad. Midt i Graven lige ud for Mellemrummet mellem de to sydligste Glasbægre laa en næsten bortsmuldret Fibula af Sølv. 0,75 m fra Gravens Sydende mod Øst i Graven lige nord for det nordligste Glasbæger laa en Bronzeøse med isiddende Si (Fig. 4) med Bunden opad og Haandtaget pegende mod Nord; ganske tæt vest herfor laa en glat, spiralformet Fingerring af Guld (Fig. 5). I Graven fandtes endvidere ca. 0,50 m fra Nordenden en Kende mod Øst i Graven et stort Bronzekar (Fig. 6), der var helt knust, men som kunde ses at have staaet paa sin Bund. I Gravens NV-Hjørne laa de stærkt opløste Skaar af et Lerkar (Fig. 7). I Graven fandtes endvidere paa Pladsen mellem Lerkarskaarene og Bronzekarret tydelige Aftryk af en Række Dyretænder. Omtrent midt i Graven og ca. 0,15 m fra dennes Sydende saas tydeligt Aftryk af et menneskeligt Gebis med lidt Tandemalle bevaret.

Blandt Oldsagerne unddrager Sølvfibulaen sig nærmere Omtale, da den er saa stærkt opløst og fragmenteret, at dens Type er ubestemmelig.

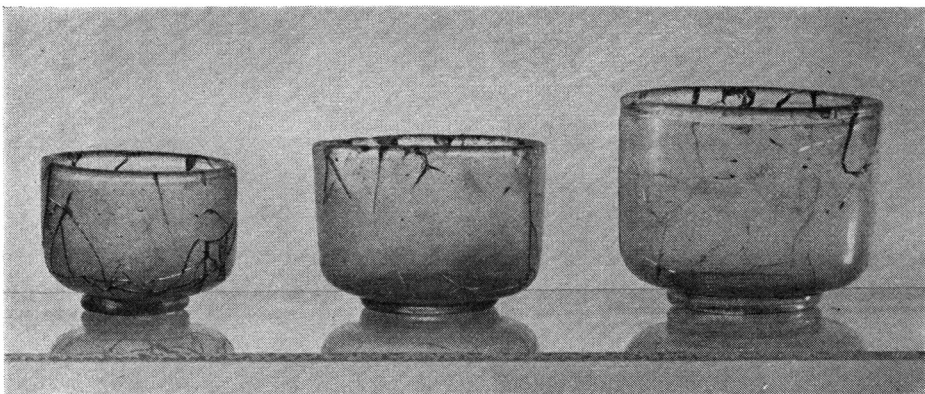

Fig. 3. De tre glasbægre fra Borritshovedgraven (ca. $\frac{1}{8}$).
The three glass cups from the Borritshoved grave.

Ogsaa Bronzekarret (Fig. 6) er vanskeligt at bedømme, idet kun Randen med lidt af den vedhængende Side, samt Hanken og den lave, lodrette Fod er bevaret. Var det ikke for Foden, kunde man tænke sig, at Bronzekarret var Rester af en Hemmoorspand; nu synes det derimod rimeligere

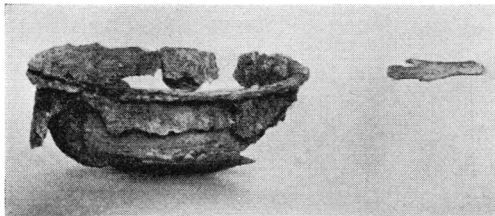

Fig. 4. De små bitte stumper af øse med si fra Borritshoved (ca. $\frac{1}{8}$).

The minute fragments of the Borritshoved ladle and strainer.

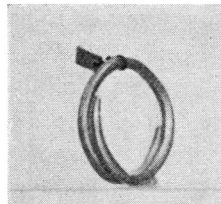

Fig. 5. Guldfinger- ringen fra Borritshoved (ca. $\frac{1}{4}$).

The Borritshoved gold finger ring.

at tænke paa en lav, retvægget Skaal, hvis Højde der dog ingen Mulighed er for at bestemme.

Lerkarret (Fig. 7) er af en ganske enkel, kopformet Type, velkendt fra yngre romersk Jernalder og senere i Danmark, men iøvrigt vanskeligt nærmere at placere. Ogsaa Guldfingerringen (Fig. 5), der er en $1\frac{1}{2}$ Omgangs Spiraling af kantet, ved Enderne noget tilspidset Guldtraad, er velkendt i et yngre romersk Jernalders Milieu, men iøvrigt ikke let at datere ud fra sig selv.

Bronzeøsen og den deri siddende Si (Fig. 4) er begge en Del fragmenteret og Bronzen meget opløst; dog er der tilstrækkeligt bevaret baade af Skaal- og Hankeparti til, at Typen kan bestemmes sikkert²⁾.

Fundets interessanteste Stykker og tilmed de bedst bevarede er de tre Glasbægre (Fig. 3). De er af forskellig Størrelse, men alle af samme Type, der kan betegnes som: cylindrisk Bæger paa lav Fod, en Type, der er velkendt fra Danmark og hvortil hører de berømte malede Glasbægre fra Varpelev, Torslunde, Nordrup og Himlingøje³⁾, ligesom nogle nyfundne malede Glasskaar fra Enekrogen paa Bornholm⁴⁾ og fra Stenlille paa Sjælland⁵⁾ formentlig ogsaa tilhører Kar af denne Type. Endnu et Exemplar af Typen, men dette uden Maleri eller anden Pryd, er tidligere fundet i Danmark (Fig. 8) og er fra samme Gravplads i Himlingøje som det nys omtalte malede Bæger³¹⁾.

Indenfor de her omtalte Glasbægre lader sig skælne mellem en høj og en lav Variant. Blandt de høje Bægre hører alle Karrene i Varpelev, Torslunde og Nordrup, mens de to Bægre fra hver sin Himlingøjegrav begge maa betegnes som lave Bægre. Denne Inddeling, der bygger paa et almindeligt Synsindtryk, kan gives et mere exact Udtryk, idet Forholdet

mellem Højde og Mundingsdiameter (H/M) hos de høje Kar ligger, udtrykt som Decimalbrøk, mellem 0,75 og 0,88, mens det samme Forhold hos de lave Kar ligger mellem 0,69 og 0,72.

Vil vi herefter forsøge at give en relativ Placering af den høje og lave Variant indenfor Perioden yngre romersk Jernalder, som de begge tilhører, saa er der to af de danske Fund, som kan hjælpe os. Det ene er Nordrup Grav A⁶⁾, hvis to Glasbægre begge tilhører den høje Variant. Dette Funds Sølvfibula⁷⁾ og Guldfigerring⁸⁾ svarer nøje til de tilsvarende Typer i Valløbygraven⁹⁾, hvorfor Nordrupgraven maa antages at hidrøre fra samme Tid som denne, nemlig tidligst i yngre romersk Jernalder. Hvad der særlig støtter denne Datering er, at begge Graves Fibler har nedadrettet eller dog kun svagt skraat fremstaaende Naaleskede, i Lighed med hvad Tilfældet er hos sene ældre romersk Jernalders Fibler, og saa det, at Valløbygraven foruden provincialromerske Bronzer ogsaa har Bronzekar af capuanske Former¹⁰⁾.

Det andet Fund er Himlingøje-graven med det lave malede Glasbæger¹¹⁾. Denne Grav har en Guldfigerring¹²⁾, der maa betragtes som en Videreudvikling af den Type, der var til Stede i Nordrup Grav A; endvidere foreligger i Graven en stor monstrøst udviklet Fibula¹³⁾ (Fig. 9).

Himlingøje-graven skulde herefter skønnes at tilhøre en Tid noget senere end Nordrup Grav A, og det skal herefter antages, at vore Glasbægres høje Variant er ældre end den lave Variant.

Efter at denne Tidsfølge er bemærket, er det af Interesse at notere sig, at Malerierne paa de høje Varianter af Glasbægrene afviger i stilistisk Henseende fra Maleriet paa den lave Variant. Kort udtrykt er Forskellen den, at mens Billederne paa de høje Glasvarianter i egentlig Forstand er Malerier, hvor Perspektivet ogsaa kan udtrykkes i Farver, saa er Billederne paa den lave Variant nærmest farvelagte Tegninger, hvor der indenfor en kraftig Konturlinje er lagt en jævn og ensartet Farve. Den samme Udvikling fra en rent malerisk Effekt mod en kraftig Betoning

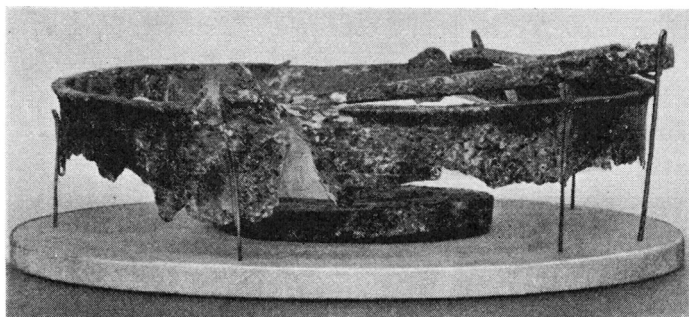

Fig. 6. Bronzeskålen fra Borritshoved (ca. $\frac{1}{3}$).
The Borritshoved bronze dish.

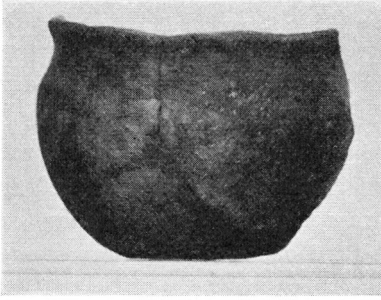

Fig. 7.
Lerkarret fra Borritshoved (ca. $\frac{1}{3}$).
The pottery vessel from Borritshoved.

Fig. 8. Glasbæger fra Himlingøje-graven. Natm. MCMXXXV—VIII
(ca. $\frac{1}{3}$).
Glass cup from the Himlingøje grave.
Nat. M. MCMXXXV—VIII.

af Figuomridset, altsaa en Fremhævelse af Tegningen i Figureerne, er iagttaget inden for den romerske Glasgraving¹⁴).

Vi skal nu prøve at naa frem til en absolut Kronologi for det cylindriske Glasbægers høje og lave Variant, og her er tre Fund mig bekendt, som kan benyttes.

Et Exemplar af den høje Variant ($H/M = 0,75$) er fundet ved Udgravning af det romerske Verulamium under Forhold, der tillader en Datering indenfor Aarene 160–190 e. Kr.¹⁵), og hermed stemmer godt, at et lignende Glas ($H/M =$ mindst 0,80) er fundet i en Grav i Köln, der efter de givne Oplysninger maa stamme fra anden Halvdel af 2. Aarh. e. Kr.¹⁶).

De øvrige høje Glas af denne Type, der er mig bekendt udenfor Danmark¹⁷), giver ingen Bidrag til Dateringen¹⁸)³²).

Det eneste Fund, der kan antyde en absolut Datering af den lave Variant, er det fra Himlingøje med det umalede Glas (Fig. 8)¹⁹), idet Glasset²⁰) sammen med to Sølvbægre²¹) og en Si og en Øse²²) stod i et med Tud og Dæksel forsynet Bronzefad²³) af en Type, der hidtil kun skal være truffet i den første Halvdel af 3. Aarh. e. Kr.²⁴).

Efter at vi saaledes har set, dels at det cylindriske Bægers høje Variant er den ældste og kan træffes allerede i anden Halvdel af 2. Aarh. e. Kr., dels at det kan være udsmykket med Malerier af Cirkuskampe, synes der

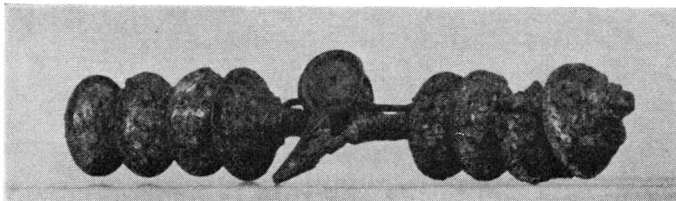

Fig. 9. Bronzefibula fra Himlingøje-graven. Natm. C 7672 ff (ca. $\frac{1}{2}$).
Bronze fibula from the Himlingøje grave. Nat. M. C 7672 ff.

at være Grund til at paapege, at de saakaldte galliske Cirkusbægre med Relieffremstillinger bl. a. af Kampe i Arenaen²⁵), der stammer fra anden Halvdel af 1. Aarh. e. Kr.²⁶) og som maa formodes at være dem, der har inspireret til de i Danmark og andre Steder fundne malede Bægres Form og delvis til Arten af deres Maleri, – alle synes at have et Forhold mellem Højde og Mundingsdiameter, der svarer til Cylinderbægrenes høje Variant.

Hvad selve Fremstillingen af Cirkusscener paa Glas angaar, er det værd at bemærke, at denne har fundet Sted ogsaa i Tidsrummet mellem Fremstillingstiden for de galliske Cirkusbægre og Fremstillingstiden for de i Danmark fundne malede cylindriske Bægre; et smukt Vidnesbyrd herom er to malede Glaspokaler fra Lübsow²⁷). Denne pommerske Grav hører, efter de Sager, den indeholder, klart hjemme i ældre romersk Jernalders senere Del og synes efter Glas og Bronzeøseform at maatte være samtidig med den danske Juellinge Grav 1²⁸), der kan henføres til ældre romersk Jernalder Periode III, der efter Importsager kan dateres til o. 100 e. Kr.²⁹)

Efter denne Gennemgang skal vi vende tilbage til Fundet fra Borritshoved med de tre cylindriske Glas, for ud fra Betragtningerne i det foregaaende at prøve at datere dette. Af Bronzekarrene i Graven er det kun Sien og Øsen, der kan hjælpe os, men ud fra dem kan der kun dateres til: ældre Del af yngre romersk Jernalder. Glassene derimod, der alle hører til det cylindriske Bæggers høje Variant³⁰), daterer Fundet til tidligst i yngre romersk Jernalder og danner ogsaa Grundlaget for en absolut Datering, der forsigtigvis bør sættes til o. 200 e. Kr.

SUMMARY

Glass and Bronze Vessels from a Grave at Borritshoved on Zealand.

The extensive trade during the first five centuries of our era between the Roman Empire and Scandinavia is illustrated by the discovery of a grave at Borritshoved on Zealand containing glassware imported from the Empire, probably from a Rhineland glass foundry.

The grave lay within a stone circle of about 11 meters diameter, within which was a layer of large stones (fig. 1) surrounding an inhumation grave lying NNE–SSW, 3.5 meters long by 1.75 meters wide (fig. 2).

At the bottom of the grave the grave furniture was found on the remains of a wooden coffin. 0.25 meters from the southern end and close to the eastern side of the grave were three glass cups (fig. 3) in a row, all with mouth upwards. Other finds comprised a decomposed silver fibula, a fragmentary bronze ladle with a strainer in position (fig. 4), a plain spiral-formed gold finger ring (fig. 5), a big bronze bowl (fig. 6), completely shattered but still showing evidence of having stood right way up, and the almost completely decomposed sherds of a pottery vessel (fig. 7). In addition, clear impressions of a row of animal

teeth were found and, about 0.15 meters from the southern end, the distinct impression of a set human teeth with remnants of the enamel preserved.

The fibula and the bronze bowl are too fragmentary to be datable, while the pottery vessel and the gold finger-ring are of types well-known from the Late Roman Iron Age and later, but difficult to place more exactly. The bronze ladle and its strainer, however, can be identified with certainty²⁾.

The most interesting and also the best preserved specimens are the three glass cups. They are of different sizes but all of the same type, which may be described as a cylindrical cup with a low foot, a type to which the famous painted glass cups from Varpelev, Torslunde, Nordrup and Himlingøje belong^{3, 4, 5)}. Another specimen of the type (fig. 8), but without decoration, was found in Denmark in the same cemetery at Himlingøje as the painted cup just mentioned.

Among these glass cups it is possible to distinguish between a low and a tall variant where the proportion between height and rim-diameter (height-rim index $\frac{H}{R}$) is 0.75–0.88 and 0.69–0.72 respectively.

If we now attempt a relative placing of the tall and the low variants within the period of the Late Roman Iron Age, to which they both belong, two Danish finds may give some support. The one is the Nordrup grave A⁶⁾, the glass cups of which both belong to the tall variant, and the other is the Himlingøje grave with the painted glass cup of the low type¹¹⁾. A fibula and a gold ring contained in the latter grave must on stylistic grounds be regarded as later than a fibula and a gold ring found in the former.

Accordingly, the Himlingøje grave must presumably belong to a rather later date than the Nordrup grave A, and consequently the tall variant of our glass cups is presumably earlier than the low one.

Three finds justify an attempt to reach an absolute chronology for the cylindrical glass cup in its tall and its low variants: a specimen of the tall variant ($\frac{H}{R} = 0.75$) was found during the excavation of Verulamium under conditions that allow dating to the years 160–190 AD¹⁵⁾; this agrees with the fact that a similar glass cup ($\frac{H}{R} =$ minimum 0.8) was found in a grave at Cologne which is dated to the second half of the 2nd Century AD¹⁶⁾.

The other tall glass cups of this type known from outside Denmark – from Trier, Airlie in Angus, Westray in Orkney and Kingoldrum in Angus¹⁷⁾ – give no help in dating.

The only find which may suggest an absolute date for the low variant is the grave from Himlingøje where an unpainted glass cup (fig. 8)¹⁹⁾ was found inside a bronze dish with a spout and a cover of a type which seems hitherto only to have appeared in finds from the first half of the third Century AD²⁴⁾.

Having seen that the tall variant of the cylindrical glass cup is the earlier, and that it may be adorned with paintings of circus contests, there seems to be reason to point out that the so-called Gallic circus cups with pictures in relief of contests in the arena²⁵⁾, which had their origin in the second half of the 1st Century AD²⁶⁾ and which must be supposed to have inspired the painted glass cups found in Denmark, all seem to have a height-rim index which corresponds to the tall variant.

If we attempt now to date the Borritshoved grave on the basis of the above data we find that of the bronze vessels only the strainer and the ladle afford

some guidance, and they only permit of a dating to the early part of the Late Roman Iron Age. The glass cups, however, which are all of the tall variant³⁰), date the find to the earliest part of the Late Roman Iron Age and also provide the basis of an absolute dating which, everything cautiously considered, should perhaps be put at about 200 AD.

Hans Norling-Christensen.

*

NOTER

¹⁾ C 23926-36, Dnf. 9/39. Konservator Thorvildsen har venligst givet mig Til-ladelse til at publicere Fundet. ²⁾ Typen er den, der er afbildet i Willers: Neue Untersuchungen über die römische Bronzeindustrie, Abb. 52. Typens Karakteristika, den fra oven udadskraanende Side og den fladt konvekse Standflade fremtræder tydeligere hos G. Ekholm: Romerska vinskopor och kärl av Hemmoortyp, Fig. 9 (Upplands Fornminnesförenings Tidsskrift XLV: Bil. 2). ³⁾ Se Kisa: Das Glas im Altertume, Abb. 347-53, og E. Krüger i Bonner Jahrbücher 118, Tf. XXVII. ⁴⁾ Ekholm: Bornholms fynd av romerske importvaror, Bornholmske Samlinger XXV, 1937, S. 340 og Fig. 9. ⁵⁾ Nationalmuseet Journal Nr. 318/44. ⁶⁾ Nationalmuseets Protokolnr. C 4613 ff. Publiceret i Nordiske Fortidsminder I, S. 4 ff. ⁷⁾ Afb. Nord. Fortidsm. l. c. Pl. II: 7 og Almgren 203. ⁸⁾ l. c. Pl. III: 1. ⁹⁾ Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, 1873, S. 299, Fig. 17 og 12. ¹⁰⁾ Se Aarbøger f. n. O., 1945, S. 191. ¹¹⁾ Nationalmuseets Protokolnr. C 7672 ff. Publiceret Aarbøger f. n. O., 1897, S. 214 ff. ¹²⁾ Type som S. Müller: Ordnung af Danmarks Oldsager, Jernalderen, Fig. 240. ¹³⁾ Nærmest beslægtet med Almgren, 209 (Almgren, Bilag II: 257), og paa et Udviklingsstrin m. H. t. Naaleskeden (denne er stærkt fremadrettet), der kan sammenlignes med Almgren, 196, og som maa ligge senere end den Udvikling af Naaleskeden, som ses hos Almgren, 203. ¹⁴⁾ E. Krüger: Ein graviertes Glasbecher mit Darstellung eines Wagenkämpfers aus Trier, Bonner Jahrbücher 118, S. 367. Det er her af Interesse at konstatere, at det cylindriske Bæger fra Trier (Krüger l. c. Tf. XXV), der tilhører den høje Variant, idet Forholdet mellem Højde og Mundingsdiameter er 0,81, har Indgravning uden særlig Konturfremhævelse. ¹⁵⁾ Wheeler: Verulamium, S. 187, Fig. 29 : 24. ¹⁶⁾ Poppelreuter: Die römischen Gräber Kölns, Bonner Jahrbücher 114/115, Tf. XXIII: 30 b og Hagen: Sammesteds, S. 402. ¹⁷⁾ Det gælder det omtalte fra Trier, et fra Airlie (Angus) i Skotland (Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland LXVI, 1932, S. 292, Fig. 3, et fragmenteret fra Westray, Orkney og et nu forsvundet fra Kingoldrum (Angus) (Proceedings l. c. S. 291). ¹⁸⁾ Hvad angaar Fragmenterne af de fire maledte Glas fra Storbritanien som Thorpe nævner i sin Bog: English Glass, S. 39-40 (1935) og hvoraf de tre findes afbildede (Thorpe l. c. S. 40, Fig. 3 og Proceedings l. c. S. 294, Fig. 5 : 1, 2) er der heller ikke her Mulighed for nærmere Bestemmelse af Kronologien, ligesom ogsaa Variantbestemmelse synes umulig ud fra Fundene selv. ¹⁹⁾ Nationalmuseets Protokolnr. MCMXXXV - VIII. Publiceret i Memoires de la Société Royale des Antiquaires du Nord 1866-71, S. 269. ²⁰⁾ l. c. Pl. 1 : 2. ²¹⁾ l. c. Pl. 1 : 1. ²²⁾ l. c. Pl. 2 : 7. ²³⁾ l. c. Pl. 2 : 8. ²⁴⁾ Se Werner i Marburgerstudien, S. 260. ²⁵⁾ Se f. Ex. Kisa: Das Glas im Altertume, Abb. 281. ²⁶⁾ Se Harden: The Glass, Camulodunum, S. 299-300, Report of the Research Committee of the Society of Antiquaries of London, Nr. XIV. ²⁷⁾ H. J. Eggers: Das römische Einfuhrgut in Pommern, S. 11, Fig. 38, Beiheft zum Erwerbungs- und Forschungsbericht 1940, Baltische Studien N. F. XLII, 1940. ²⁸⁾ S. Müller: Juellingefundet, Nordiske Fortidsminder II, S. 2 ff. ²⁹⁾ Se Acta Archaeologica XI, S. 224. ³⁰⁾ Forholdet mellem Højde og Mundingsdiameter er, regnet fra den mindste til den største, 0,75 - 0,78 - 0,80, idet det dog bør betones, at Tallet for det mindste Kar p. Gr. a. dets Skævhed kan blive baade mindre og større end det anførte; dog er en Vurdering af Karret som høj Variant det naturligste efter et almindeligt Synsindtryk. ³¹⁾ Endnu et cylindrisk Glasbæger er fundet i Danmark i en Grav fra Himlingøje, omtalt i »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark«, 1951, Side. 44. Det er, da det er upubliceret, ikke inddraget i Diskussionen her. ³²⁾ To nye vigtige, tyske Grave med cylindriske Glasbægre, hvoraf de to med malerier, er efter denne Artikel er skrevet publiceret i »Hammaburg III«. Se også H. J. Eggers: Der römische Import im freien Germanien 1951.